

PAL

Jaarprogramma

2013

Provinciale Adviescommissie
Leefomgevingskwaliteit (PAL)
van de provincie Zuid-Holland

Inleiding

Dit jaarprogramma beschrijft de activiteiten die de PAL in 2012 wil organiseren. Wij zijn ingesteld om een bijdrage te leveren aan het provinciaal beleid voor de leefomgevingskwaliteit van onze bewoners, waarbij wij oog hebben voor een duurzame ontwikkeling. Daartoe bestaan wij als commissie uit onafhankelijke deskundigen die afkomstig zijn uit relevante kennisvelden. Ons reglement bepaalt dat GS en PS ons in een zo vroeg mogelijk stadium van de beleidsontwikkeling in de gelegenheid stellen te adviseren over provinciale maatregelen en plannen die van betekenis zijn voor de kwaliteit van de leefomgeving in Zuid-Holland. De [PAL-Powerpoint](#) legt in het kort uit en laat zien wie wij zijn en wat wij doen.

Agendavolgend: advisering in beleidsprocessen

Adviesthema's 2013

Deze advisering wordt mede bepaald door de agenda's van GS en PS. Dit jaarprogramma is daarom mede gebaseerd op overleg met leden van GS en PS, wat heeft geleid tot de volgende thema's waarover wij willen adviseren:

- **de integrale herziening van de provinciale ruimtelijke structuurvisie;**
- de nieuwe **provinciale mobiliteitsvisie**, die qua proces gelijk op zal lopen met die integrale herziening;
- het **uitvoeringsprogramma van de erfgoedvisie;**

Deze lijst is niet limitatief. Als er voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving relevant provinciaal beleid wordt ontwikkeld zullen wij hier zo mogelijk in een vroeg stadium over adviseren. Wij zien dan ook gedurende 2013 verzoeken tot advisering vanuit GS en fracties en commissies van PS met belangstelling tegemoet. Zo mogelijk zullen wij dit jaar ingaan op het verzoek om de rol en waarde van maatschappelijke kosten baten analyses (MKBA's) in beleidsprocessen te behandelen.

Toelichting

Beleidsprocessen doorlopen een traject van initiatief (startnotitie), via analyse en ideeënvorming naar afweging en besluitvorming (visie) tot uitvoering (uitvoeringsprogramma), monitoring (voortgangsrapportages) en evaluatie. Bij het initiatief en bij afweging en besluitvorming ligt het zwaartepunt bij Gedeputeerde Staten als bestuur van de provincie; bij analyse en ideeënvorming ligt het zwaartepunt ook bij de ambtelijke ondersteuning van GS. Deze initiatieven komen vooral voort uit het Hoofdlijnenakkoord, maar kunnen ook als reactie op zich voordoende ontwikkelingen worden genomen.

Wij denken graag vroegtijdig mee in het proces van ideeënvorming en analyse, bijvoorbeeld aan de hand van een presentatie van een verantwoordelijk ambtenaar. In onze advisering zal het dan vaak gaan om **aandachtspunten** die wij meegeven voor het verdere beleidsproces. Uiteraard is het voor beleidsmedewerkers mogelijk om nadere verduidelijkingen te vragen aan ons of aan onze leden.

Met name bij afwegingen van meer strategische aard kunnen wij een rol spelen bij vragen over mogelijke effecten (gewenst en ongewenst) van bepaalde alternatieven, over de doorwerkingen van die alternatieven en over het scala van alternatieven dat in de beschouwingen wordt betrokken. In dat geval kan een **afwegingsadvies** worden uitgebracht.

Bij deze verschillende adviezen geldt dat enerzijds wij voldoende tijd hebben om tot een advies te komen en anderzijds de beleidsprocessen niet nodeloos worden opgehouden. Dit vergt van alle partijen een goede samenwerking. De bestuurlijke agenda is daarbij leidend.

Bovenstaande betekent niet dat bij alle beleidsprocessen alle verschillende adviezen kunnen worden uitgebracht; dat is nodig noch wenselijk. Wij stellen voor dat in samenspraak wordt bepaald over welke onderwerpen en in welk stadium wij worden ingeschakeld. De capaciteit in tijd van onze leden en ons secretariaat is daarbij een beperkende factor.

Agenderend: advisering op eigen initiatief

Adviesthema's 2013

Deze thema's kunnen wij op dit moment nog niet volledig overzien. Daarnaast willen wij ook graag ruimte houden om te kunnen adviseren over voor de leefomgeving belangrijke nieuwe thema's die zich voordoen. Voorlopig gaan, mede na overleg met PS en intern beraad, de gedachten uit naar:

- **Krimp:** wat kan dit betekenen voor het provinciaal beleid?
 - **Veiligheid:** hoe kan worden omgegaan met risico's die zich in Zuid-Holland voordoen?
 - **Ontwikkelingen in het groene beleidsveld**
 - Groene MKBA's
 - Duurzaam beheer landelijk gebied
 - Werkbezoek Buytenland van Rhooon
 - Vestigingsbeleid / veranderingen in de detailhandel:
 - **Opkomst internetwinkelen**
 - **Toekomstige kwaliteit stadscentra** / concurrentie tussen perifere en stadswinkelcentra
 - Wat kan een **duurzame ontwikkeling** betekenen voor het provinciaal beleid?
- Deze thema's worden hieronder nader toegelicht.

Krimp

Krimp doet zich voor in demografische zin en werkt ook economisch door: de bevolking vergrijsst en de beroepsbevolking krimpt naar verwachting na 2020. De huidige conjuncturele economische ontwikkeling zou - onverhoopt - kunnen leiden tot een meer structurele krimp in bepaalde sectoren van de economie, met mede als gevolg daarvan ook veranderende eisen aan de fysieke omgeving en infrastructuur. De commissie zou in een advies op eigen initiatief een bijdrage kunnen leveren aan het in kaart brengen van de verschillende aspecten die verbonden zijn aan het proces van krimp.

Veiligheid: omgaan met risico's

Op verschillende provinciale (kern)taken doen zich risico's voor; te denken valt aan de effecten van klimaatverandering voor de robuustheid van infrastructuur, zoals die voor water (veiligheid en zoetwater), energie en ook voor de productie, de opslag en het transport van gevaarlijke stoffen over weg en water. Een minder sterk groeiende economie heeft mogelijk ook sociale effecten. De commissie zou in een advies op eigen initiatief een bijdrage kunnen leveren aan het nader in kaart (doen) brengen van de risico's en van risicostapeling en aan het verder ontwikkelen van het risicobeleid (inclusief de communicatie daarover).

Ontwikkelingen in het groene beleidsveld

Het beleid inzake natuur en recreatie was de laatste jaren sterk aan verandering onderhevig. Veel nieuw beleid dat is ingezet zal zich nog in praktijk moeten bewijzen. Thema's die daarbinnen onze bijzondere belangstelling hebben:

- **Duurzaam beheer landelijk gebied:** nu de publieke middelen daarvoor ook de komende jaren aanzienlijk minder zullen zijn dan enkele jaren geleden zien wij dit als een belangrijk speerpunt. Naar aanleiding hiervan heeft in januari 2013 Paul Makken van de ANWB een lunchlezing hierover gehouden. Deze lezing was op basis van een studie van Berenschot naar haalbaar en betaalbaar groenbeheer. Bij een duurzaam beheer zijn ook de internationale ontwikkelingen van belang, zoals het Europese plattelandsbeleid (GLB-gelden en pijler-2 of POP-gelden).
- **Groene MKBA's:** uit het overleg met PS blijkt dat het onderwerp MKBA leeft onder PS. De concrete vraag vanuit PS naar de wijze van werken met kosten en baten kunnen wij beantwoorden via het organiseren van een lunchlezing hierover. De belangstelling van PS gaat daarbij vooral uit naar de praktische toepassing van dit instrument in de beleidspraktijk. MKBA's kunnen mogelijk een nuttige rol vervullen bij het vernieuwen van het groenbeleid en doelmatiger besteden van de middelen voor groen, wat in de lunchlezing verder kan worden uitgezocht. Onlangs is er in de provincie Gelderland een beknopt en leesbaar MKBA-rapport

[Historische buitenplaatsen en landgoederen: in stand houden loont!](#) van Witteveen+Bos verschenen dat mogelijk ook relevant is voor bestaande en mogelijk ook nieuw te ontwikkelen landgoederen in Zuid-Holland.

- **Werkbezoek Buytenland van Rhooen:** dit werkbezoek is meermaals voorbereid maar telkens niet doorgedaan. Wij dienen volgens PS-lid Verkoelen vroeg in 2013 te adviseren om nog een rol te kunnen spelen in de besluitvorming. Dit werkbezoek kan zowel dienen ter evaluatie van het doorlopen proces als om te adviseren over vernieuwing van het groenbeleid. Zaken die hier spelen zijn o.a. de relatie tussen stad en land en tussen natuur en landbouw. Er zijn nu allerlei nieuwe ontwikkelingen in het gebied gaande, zo is op 31 december 2012 de stichting van het Albrandswaards Landschap opgericht, zie www.albrandswaardslandschap.nl. In meer algemene zin kunnen wij ook kijken hoe op een effectieve en doelmatige wijze aan groencompensatie en aan groene verdienmodellen (met inbreng van plattelandsondernemers) invulling kan worden gegeven.

Vestigingsbeleid / veranderingen in de detailhandel

Provinciaal ruimtelijk en detailhandelbeleid vraagt mogelijk om bijstelling vanwege de volgende ontwikkelingen:

- **Opkomst internetwinkelen:** het internetwinkelen heeft zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld en heeft nu een stevig en groeiend marktaandeel in de detailhandelsomzet. De maatschappelijke effecten (waaronder die op ruimte, economie en werkgelegenheid) blijken nog nauwelijks bekend. Wij zouden dit onderwerp kunnen verkennen met als mogelijk resultaat dat wij GS verzoeken hier nader onderzoek naar te (laten) doen.
- **Toekomstige kwaliteit stadscentra:** mede naar aanleiding van de provinciale besluitvorming over outletcentre Bleizo zouden wij in een breder kader kunnen adviseren over de relatie tussen het verkommeren van binnensteden en investeringen in nieuwe winkelcentra rondom die steden (zoals Leuven, Schiedam en Dordrecht). Het gaat daarbij dus om de concurrentie tussen perifere en stadswinkelcentra. De kwaliteit van die stadscentra wordt uiteraard ook beïnvloed door factoren als het internetwinkelen en door de economische opkomst van en demografische trek naar de stad.

Duurzame ontwikkeling

Dit thema vormt expliciet onderdeel van onze taakomschrijving. Duurzame ontwikkeling is een breed begrip waar talloze organisaties bij betrokken zijn. Wij hebben in 2012 geadviseerd over de 'Beleidsvisie Duurzaamheid en Milieu' en toen – met name in het kader van een integrale omgevingsvisie - aangedrongen op het ontwikkelen van een lange termijnvisie op duurzaamheid.

Toelichting

Een agenderingsadvies kan nuttig zijn bij ontwikkelingen in de natuurlijke omgeving, in de samenleving of in de economie, die nog niet in het provinciale beleid zijn geagendeerd. Het zal dan gaan om het zoeken naar en/of vinden van strategische, beleidsmatige antwoorden op nieuwe ontwikkelingen. Daartoe zullen wij een eerste 'ronde' moeten maken langs het traject van initiatief via ideeënontwikkeling en analyse naar criteria voor afweging. Een agenderingsadvies richt zich dan op het stimuleren van een discussie in GS en PS, en mogelijk ook daarbuiten, met het oog op doorwerking in het beleid in een later stadium. Uiteraard zal ons initiatief met GS worden besproken en met PS worden gecommuniceerd. Een advies op eigen initiatief kan voorbereid worden door een werkgroep van onze commissie.

Activiteiten ten behoeve van advisering

Vergaderingen

Wij hebben het voornemen om in 2013 tien maal (op vrijdagochtenden) te vergaderen. Deze vergaderingen zijn openbaar en worden aangekondigd op de PAL-pagina van de provinciale website, zie voor de geplande data www.zuid-holland.nl/pal.

Lunchlezingen met gastsprekers

Wij hebben het voornemen om in 2013 een aantal bijeenkomsten te organiseren waarop een gastspreker wordt uitgenodigd die voor een bredere groep van belangstellenden (ook ambtelijk) een bepaald probleem of thema uitwerkt. Dergelijke bijeenkomsten kunnen onderdeel zijn van een advisering uit eigen beweging, maar ook onderdeel zijn van een bijdrage aan de beleidsprocessen die binnen de provincie gaande zijn. Deze bijeenkomsten zullen zowel ambtelijk, bestuurlijk als politiek breed worden aangekondigd. De gedachten gaan uit naar bijeenkomsten aansluitend aan de plenaire PAL-vergaderingen gedurende de lunchtijd op vrijdagen..

Conferenties

Wij zullen in 2013 geen conferentie organiseren. Wij hebben de afgelopen jaren tweejaarlijks een **conferentie** georganiseerd; de laatste getiteld 'Wat te doen met het groen?' van september 2012. Wij hebben het voornemen om deze tweejaarlijkse traditie voor te zetten. Dergelijke conferenties gaan over voor de leefomgeving in Zuid-Holland actuele thema's en monden uit in een advies en verslag. De conferentie en het advies zijn met name bedoeld om discussie uit te lokken bij een grote groep betrokkenen uit de sfeer van de overheden, (organisaties van) het bedrijfsleven en/of vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties.

Werkbezoeken

Wij hebben de afgelopen jaren tweejaarlijks een **werkbezoek** afgelegd om ons te laten voorlichten over de uitwerking van het provinciaal beleid in de praktijk. Werkbezoeken zullen zo veel mogelijk in het teken staan van de adviseringen. Verslagen van de werkbezoeken worden toegezonden aan GS en PS. Wij hebben in 2013 het voornemen om zo mogelijk in het voorjaar een werkbezoek af te leggen. Wij beraden ons nog over de locatie en aard van het werkbezoek. Het Buytenland van Rhoon is hiervoor in beeld

Samenwerking met andere commissies en instellingen

Wij hebben het voornemen in 2013 de samenwerking met andere provinciale adviescommissies met vergelijkbare opdracht en met landelijke adviesraden en kennisinstellingen (zoals de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI)) te intensiveren. Dit achten wij nuttig om van elkaar te leren en om dubbelwerk te voorkomen.

Gebruik van de adviezen

Terugkoppeling vanuit de gebruikers van de adviezen is zeer waardevol voor ons functioneren. Schriftelijke beantwoording van de adviezen door GS of PS kan echter leiden tot het nodeloos verschuiven van papier. Het lijkt daarom efficiënter om periodiek tussen GS, resp. PS en de commissie (of namens haar de voorzitter en de secretaris) van gedachten te wisselen over de doorwerking van onze activiteiten en adviezen.

Bijlage 1

Samenstelling PAL

Per 1 februari 2013

Naam	Werkveld(en)	Huidige werkgever
<i>Leden</i>		
Gerrie Andela	Cultureel erfgoed en landschap	Zelfstandig adviseur
Jan Bikker	Landbouw	Agrariër / LTO Noord
Ko Droogers	Recreatie	ANWB
Josee van Eijndhoven	Duurzaamheid, veiligheid en water	voorheen o.a. Erasmus UR en Rathenau Instituut
Michel Heesen	Ruimtelijke kwaliteit en mobiliteit	Zelfstandig adviseur
Jan Helder	Grondgebruik, bodem en water / waarnemend voorzitter	Hollands Particulier Grondbezit
Elsbeth van Hijckama Vlieg	Ruimtelijke strategie	Zelfstandig adviseur
Michiel Houtzagers	Natuur	Zuid-Hollands Landschap (ZHL)
Ben Immers	Mobiliteit	o.a. TU Delft en TRAIL
Sybrand Tjallingii	Ruimte en water	voorheen TU Delft bouwkunde/RO
<i>Voorzitter</i>		
Vacature		
Functie		
<i>Secretariaat</i>		
Jos Brouwer	Secretaris (0,6 fte)	
Ron Mes	Adjunct-secretaris (0,6 fte)	

Aanstelling voorzitter en leden

Er is een rooster van aftreden dat voorziet in een gefaseerde vernieuwing van de PAL. Behalve vervanging kan er ook sprake zijn van aanpassing van de kennisvelden. Het Comité van Aanbeveling regelt de voordracht van nieuwe commissieleden, die zowel door GS als PS worden benoemd. In dit comité hebben zowel leden van GS als PS zitting. Deze collegeperiode is PS-lid Paymans voorzitter van dit comité. Verder hebben de PS-leden Van Viegen en Breitbarth en de GS-leden Janssen en Weber hierin zitting.

Adressering

PAL

Provinciehuis Zuid-Holland, kamer A 1.59

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

Telefoon: 070 4418332

Fax: 070 4417815

E-mail: jm.brouwer@pzh.nl en pal@pzh.nl

Internet: www.zuid-holland.nl/pal